

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації на дисертаційну роботу

ЯН ПЕНФЕЙ

**«Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і
Китаю на засадах європейської вокальної культури»**

галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена особливою популярністю співу в обох країнах і зацікавленістю педагогічної спільноти в збагаченні змісту і форм культурного діалогу між Сходом і Заходом в умовах глобалізації та інтернаціоналізації освітнього простору, інтенсифікації міжнародних творчих контактів, а також визнанням цінності європейської вокальної культури у всьому різноманітті її проявів, що зумовлює важливість розширення культурно-історичних і стилістичних меж змісту вокальної освіти майбутніх спеціалістів у мистецької галузі.

У дослідженні розглянуто ряд актуальних питань, що виникають із розуміння того, що саме європейська культурна спадщина, і насамперед здобутки італійського бельканто, закладають підґрунтя для академічного вокального виконавства. У вирішенні цієї проблеми дисертант ґрунтувався на розумінні специфіки підготовки викладачів вокалу України і Китаю до фахової діяльності та прагненні до набуття більшої ефективності за умов творчого опанування ними надбань європейської вокальної спадщини на різних етапах її становлення – від Ренесансу до сучасності, в різноманітті її національно-культурних, жанрово-стильових та інтонаційно-формотворчих проявів і виконавсько-специфічних особливостей утілення художньо-образного змісту музичних артефактів. Шляхи вирішення зазначеної проблеми полягають в площині стимулювання творчого потенціалу майбутніх викладачів вокалу, формування їх як креативних фахівців, здатних створювати новітні методи і технології музично-педагогічного впливу, враховуючи вікові особливості та індивідуальні риси учнів.

Аналіз наукової літератури та спостереження за особливостями освітньої діяльності майбутніх викладачів вокалу дозволили дисертанту вивити низку суперечностей, що виникають у процесі їхньої фахової підготовки, а саме між: потужними здобутками в галузі музичної педагогіки щодо методів і технологій підготовки здобувачів вищої освіти в галузі музичного мистецтва до виконавської й музично-педагогічної діяльності та недостатньою розробленістю питань підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до

використання педагогічного потенціалу європейської вокальної спадщини; активним дослідженням проблем формування вокально-виконавської майстерності та недостатньою увагою до питань її інтеграції із загально-мистецькою компетентністю, яка становить підґрунтя глибокого пізнання й стилістично-достовірного інтерпретування художньо-образного змісту вокальних творів різних напрямів і стилів; плідними здобутками щодо творчого впровадження методів формування фонаційно-виконавських навичок, запозичених з досвіду італійського бельканто і недостатньою увагою до цінних ідей і методів навчання співу, що склалися в різних історико-стильових і мистецько-національних європейських культурах.

Усвідомлення наявності означеної проблеми та бажання підвищити рівень власної фахової вокальної підготовки спонукало Ян Пенфея обрати тему дослідження: «Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури».

Аналіз значного об'єму наукової й методичної літератури дозволив здобувачу коректно визначити мету, об'єкт, предмет і завдання дослідження, а також визначити поняття «підготовка», «вокальна і вокально-фахова підготовка», «підготовленість майбутніх викладачів вокалу до професійної діяльності», а також визначити специфіку їх прояву в процесі набуття здобувачами мистецько-педагогічної освіти на засадах європейської вокальної культури.

Досліджено сутність ключового поняття – «вокальна культура» у філософсько-естетичному, музикознавчому і педагогічному сенсі. Дисертантом доведено, що сформованість у майбутніх викладачів вокалу вокальної культури в широкому сенсі поняття створює підґрунтя для розвитку в здобувачів художнього мислення й формування здатності до мистецько-творчої й педагогічної самореалізації, зокрема – і в сфері викладання вокалу, а у вузькому сенсі – це сприяє розвитку його вокально-виконавської майстерності, що дозволяє стверджувати, що тільки гармонійне поєднання цих двох аспектів підготовки майбутніх викладачів дозволяє їм досягти високого рівня професійної досконалості, творчої самореалізації й конкурентоспроможності.

Доведено, що підготовка магістрантів до викладання вокалу на засадах європейської вокальної культури передбачає набуття ними зацікавленості в пізнанні мистецьких здобутків людства, широкої мистецької обізнаності, вміння занурюватися у глибинний сенс замислу автора й відтворювати його на засадах розвинених художнього й музичного мислення та засвоєних фонаційно-технічних і виражально-інтонаційних навичок його утілення у процесі виконавської інтерпретації творів різних жанрів і стилів, здатності інтегрувати здобутки мистецько-педагогічної, музикознавчої й вокально-методичної

компетентності та творчо екстраполювати їх на вокально-педагогічну діяльність.

Метод узагальнення результатів теоретичного дослідження дозволив визначити структуру підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності в єдності особистісно-мотиваційного, мистецько-гностичного, формувально-герменевтичного, фахово-творчого компонентів.

У роботі визначена низка наукових підходів: культурологічного, рефлексивного, мистецько-компетентнісного, особистісно-персоналізованого, комунікативно-синергійного, Обґрунтовано низку методичних принципів, дотримання яких сприяє підвищенню ефективності процесу фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури, зокрема: розширення меж вокально-фахової освіченості й художньо-асоціативних уявлень завдяки збагаченню досвіду пізнання суміжних видів мистецтва; технологічності формування інтелектуально-мистецьких і вокально-практичних (інтерпретаційно-виконавських та педагогічних) навичок в їх взаємозв'язку і взаємодоповненні; індивідуалізовано-гармонічного варіювання навчальних завдань; упередження типових для викладачів-початківців помилок за рахунок набуття узагальнено-інтегративних знань та спрямованості рефлексивно-свідомої самооцінки на самокорекцію й самовдосконалення; багатовекторності фахової самореалізації, побудованої на засадах діалогічно-творчого стилю педагогічного спілкування.

Доведено, що дієвість запропонованої методики зростає в спеціально створених педагогічних умовах фахової підготовки здобувачів вищої освіти, до яких віднесено: забезпечення художньо-креативного освітнього середовища для стимулювання самостійності й творчої активності здобувачів у процесі опанування європейської вокальної спадщини; спонукання до удосконалення мистецької освіченості, спрямованої на вдосконалення підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності на засадах європейської вокальної культури; органічне сполучення традиційних та інноваційних методів і технологій підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності у процесі опанування європейської вокальної спадщини.

Задля перевірки ефективності авторської методики на факультеті музичної та хореографічної освіти впроваджувався формувальний експеримент, здійснюваний за трьома етапами: організаційно-інформативним, формувально-інтерпретаційним, пошуково-апробаційним. У дослідженні детально висвітлено зміст та послідовність трьох етапів формувального експерименту, а також охарактеризовано організаційні заходи, реалізовані за сприяння науково-творчої лабораторії «Інновації мистецької освіти», що функціонує при факультеті.

Проведення занять у цій лабораторії сприяло активному залученню студентів до пошукової та творчої діяльності.

На першому етапі формувального експерименту, відповідно до обґрунтованих компонентів фахової підготовленості майбутніх викладачів вокалу України й Китаю, дисертант розробив методику діагностики рівнів їх сформованості, що здійснювалися за персоналізовано-мобілізаційним, художньо-когнітивним, інтерпретаційно-виконавським та досвідно-результативним критеріями та відповідними показниками і ознаками прояву.

Другий етап експериментальної роботи присвячено вирішенню важливих завдань, таких як: збагачення досвіду музичної й мистецької діяльності учасників формувального експерименту на засадах аналізу поетичного складника художньо-образного змісту вокальних творів; удосконалення музично-теоретичних знань і музично-аналітичних навичок і здатності до інтерпретації творів різного стилю; впровадження технологій персоніфікації та суттєвості релаксації; залучення здобувачів до тренінгів з імпровізаційно-театральної і рухово-пластичної педагогіки та формування навичок вокальної імпровізації; забезпечення системності й алгоритмізації процесів формування виконавсько-технічних і художньо-виразових навичок та здатності до їх варіювання у виконанні творів різних стилів.

Вирішення завдань третього етапу відбувалося за рахунок залучення респондентів до науково-методичної діяльності, яка включала аналітико-критичний, пізнавально-інтерактивний і продуктивно-творчий види завдань – порівняльний аналіз вокальних артефактів, написання есе, створення наочних посібників, формування бази даних, а також проведення фрагментів занять із вокалу у форматі ділової гри та в реальній педагогічній практиці. Окремий акцент було зроблено на вмінні здобувачів ефективно застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, медіа-ресурси, а також різні формати дистанційного навчання і креативної взаємодії.

На завершальному етапі формувального експерименту було здійснено повторне діагностичне обстеження. Порівняльний аналіз результатів обох діагностичних зрізів, представлений у дослідженні, засвідчив результативність методики, розробленої Ян Пенфеем методики фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури.

Наукова новизна дослідження пролягає в тому, що *вперше*: науково обґрунтовано методику вокальної підготовки здобувачів у процесі засвоєння європейської вокальної культури; розроблено методичну модель експериментальної підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю до майбутньої вокально-фахової діяльності на засадах концептуальних положень наукових підходів – культурологічного, рефлексивного, мистецько-

компетентнісного, особистісно-персоналізованого й комунікативно-синергійного та принципів їх реалізації: розширення меж вокально-фахової освіченості й художньо-асоціативних уявлень завдяки збагаченню досвіду пізнання суміжних видів мистецтва; технологічності формування інтелектуально-мистецьких і вокально-практичних (інтерпретаційно-виконавських та педагогічних) навичок в їх взаємозв'язку і взаємодоповненні; упередження типових для викладачів-початківців помилок за рахунок набуття узагальнено-інтегративних знань та спрямованості рефлексивно-свідомої самооцінки на самокорекцію й самовдосконалення; індивідуалізовано-гармонічного варіювання навчальних завдань; багатовекторності фахової самореалізації, побудованої на засадах діалогічно-творчого стилю педагогічного спілкування; в обґрунтованих педагогічних умовах: забезпечення художньо-креативного освітнього середовища для стимулювання самостійності й творчої активності здобувачів у процесі опанування європейської вокальної спадщини; спонукання до збагачення мистецької обізнаності, спрямованої на вдосконалення підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності на засадах опанування європейської вокальної культури; органічне сполучення традиційних та інноваційних технологій підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності у процесі опанування європейської вокальної спадщини.

Практичне значення результатів дослідження полягає у доцільності впровадження розробленої методики підготовки майбутніх українських і китайських викладачів вокалу на задах європейської вокальної культури, використанні критеріально-діагностичного механізму вияву рівнів підготовленості здобувачів до вокально-фахової діяльності за обґрунтованими критеріями – персоналізовано-мобілізаційним, художньо-когнітивним, виконавсько-інтерпретаційним та досвідно-результативним з відповідними показниками і ознаками прояву.

Достовірність результатів дослідження забезпечується чіткою методологічною базою дослідження, обґрунтованістю запропонованої діагностичної методики, її відповідністю предмету, меті та завданням дослідження, репрезентативністю вибірки, застосуванням методів математичної статистики для перевірки достовірності діагностичних даних, а також систематизацією та інтерпретацією отриманих результатів.

Апробація результатів дослідження.

Матеріали дослідження **впроваджено в освітній процес** Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського (акт про впровадження від 27.12.2024, № 3129/24).

Основні положення і результати дослідження дисертації обговорено на трьох Міжнародних науково-практичних конференціях: XIV International Scientific and Practical Conference. (Ванкувер, Канада, 14-16 вересня 2022 р.) «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства (м. Одеса, Україна, 20-21 жовтня 2023 р.); «Topical aspects of modern scientific research» (Токіо, Японія, 18-20 квітня 2024 р.).

Публікації. Основні результати дисертації висвітлено у 8 публікаціях, з яких 3 статті надруковано в наукових фахових виданнях України (2 з них у співавторстві), 1 стаття в наукометричному виданні WoS, та 4 апробаційного характеру з яких 3 у співавторстві, видані українською та англійською мовами.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації:

1. Доопрацювати форму викладу моделі методики підготовки магістрантів України і Китаю до викладання вокалу на стор.119.
2. Висновки до другого розділу не повністю розкривають його зміст. Рекомендовано їх розширити й подати більш повне узагальнення змісту підрозділів 2.1. і 2.2.
3. Рекомендовано доопрацювати список літературних джерел, у якому спостерігається епізодична невідповідність логіки їх наведення правилу наслідування абетці.

ВИСНОВОК

У дисертаційному дослідженні Ян Пенфея на тему «Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури», представлено теоретичне обґрунтування та запропоноване нове розв'язання проблеми фахової підготовки магістрантів України і Китаю за авторською методикою, яка може бути запроваджувана в цілісний освітній процес фахової підготовки здобувачів музично-педагогічної освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Зміст дисертації відповідає визначеній меті; розв'язано поставлені здобувачем завдання, основні положення дисертації мають наукову новизну, теоретичну та практичну значущість. Обсяг та структура дисертації відповідає вимогам, що сформульовані відповідно до дисертацій на ступінь доктора філософії. Зміст, сутність методичного контенту дисертації повністю відповідає спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Результати дисертації пройшли апробацію на 3 Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях; основні положення відображено у 8 публікаціях, з яких 3 статті надруковано в наукових фахових виданнях України (2 з них у співавторстві), 1 стаття в наукометричному виданні WoS, та 4 апробаційного характеру з яких 3 у співавторстві, видані українською та англійською мовами.

Дисертація Ян Пенфея, подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) є ґрунтовним, самостійним, завершеним науковим дослідженням; за новизною постановки проблеми та її розв'язанням, практичною значущістю відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Дисертація Ян Пенфея обговорювалася 19 лютого 2025 р. (протокол № 10) на розширеному засіданні кафедри музичного мистецтва і хореографії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». За результатами обговорення прийнято рішення рекомендувати дисертацію Ян Пенфея, до захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Головуюча на засіданні кафедри
музичного мистецтва і хореографії :
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет»

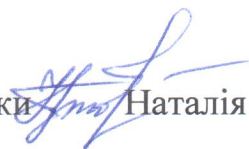
Олена РЕБРОВА

Експерт:
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри вокально-хорової підготовки

Наталія БАТЮК

Експерт:
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри вокально-хорової підготовки

Наталія ТОЛСТОВА

Учений секретар
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії

Наталія БАТЮК

